

7. marts 2022

UPA 2022/124

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquaqat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Angutit pinngitsaalillugit ataatatut inissimalersinneqartannginnissaat anguniarlugu inatsisitigut naartuersitsisalernissap periarfissaalernissaanik eqqussinnaanermut tunngatillugu Inatsisartut isumaat pillugu Inatsisartut Oqallisissiaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Arnaq naartusoq naartoreernermi sapaatit akunnerisa 12-anni naartuersinnissaminik pisinnaatitaaffeqarpoq. Tunngaviusumik arnaq naartusoq kisimi ilumut naartuersinniarnarluni aalajangigassaraa. Tamanna taamatut ingerlaannassaaq. Arlaannaalluunniit - ARLAANNAALLUUNNIIT – pinnani kisimi arnap naartusup timini nammineq aalajangersinnaassuseqarfigissallugu pisinnaatitaaffigissavaa.

Naartunerit tamarluinnarmik kissaataaneq ajorput, naartuersinnerlu tunngavioqqissaartumik arnat pisinnaatitaaffigaat. Illuatungaanili angut arlaanilluunniit oqartussaangilaq. Kissaatiginngisamillu naartulersimasoq angummut kingunerluuteqarujussuarsinnaasarpoq. 18-nik ukioqarpoq inatsisitigullu meeqqamut akisussaasuvoq, aningaasatigullu akilersueqataalertussaassalluni meeraq attaveqarfiguniuk attaveqarfiginngikkuniulluunniit. Uanilu tikikkuminaassinnaasumik apeqquaqarusuppunga; taamaaginnassava? Angut naartuersinnermik kinguneqartussamik meeraq ”kissaatiginnginnissaanik” periarfissaqarsinnaassanngila?¹

Arnaq naartuersinnissaanut angut aalajangersaassalluni pisinnaatitaaffeqanngisaannassaaq. Kisiannili inatsisitigut meeraq kissaatiginnginnissaanik pisinnaatitaaffeqalissava? Qanorlu siviutigisumik pisinnaatitaaffik taanna atuutissava?

Isumaqarpunga inatsisitigut naartuersinneq naassaangitsumik atuunnavianngitsoq isumaqatigiiffiginnaagippit, kisiannili naligiissitaanikkut kissaatiginngisamik naartulersimanerit ikilissinnaagigut. Ilaaquataangilarlu – pisuusaartitsissagaanni – ataataasoq meeqqap inunngoreernerata kingorna kissaatigiunnaassagaa. Immaqa inatsisitigut naartuersinneq nakorsiarnikkut naartuersinnaanerup killiata, tassa sapaatit akunneri 12 ingerlareersimani, assigalugu killigileruniuk? Una oqaluuserinerani aporfiusinnaasut amerlappit, pingaarporlu ammasumik torersumillu eqqartornissaat.

Ilaatigut meeraqqap inunngornera ikiuutaasarpog eqeersitsisinnaalluni. Suliassaq akisussaaffimmik tigusinissamik ilinniutaasinnaavoq. Ilaatigut kingunissat ajornartut takkussinnaapput. Ukiut 18-nit inatsisitigut pilersuisussaataaneq pituttorfiususaaq, angutinut ilaannut akiligassarpassuarnik inissimalersitsisinnaasog. Januarimi 2022 akiligassarilersimasat (meeqqanut akilersuutit) 418 million

¹ https://da.wikipedia.org/wiki/Juridisk_abort

koruuninik annertussuseqalersimapput. Akiligassat taakku 2018-miit annertuseriarsimapput, taamani 372 million koruuniusimammata.²

Kisiannili inatsisitigut naartuersinnermut apeqqut aningaasanuinnaq tunngangilaq – kisiannili aamma ileqqorissaarnissamut aammalu isumaginninnikkut apeqquterujussuuvoq. Kissaatiginngisamik naartulersimaneq angajoqqaajusunut siunissami suleqatigiinnissamut ajornartoortitsisinnaasarpoq. Ilaatigut angajoqqaajunikkut suliassanngortitsinnermut, angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarneq aammalu angerlarsimaffiup avataanut angerlarsimaffittaartinneqarnernut kinguneqarsinnaapput. Naartulersimaneq illugiilluni assigiimmik isummerfigisimannikkaanni kingunerluutit alianartunut malitseqarsinnaasarpoq. Meerartaarneq tassaasinnaavoq inuttut akisussaaffik annerpaaq tigusinnaasarput. Tamannalu ilutigalugu illuatungerisaq tassunga pinngitsaalissallugu pissusissamisoorpa? Uanga isumaqarpunga aaqqiissummik ujartuisariaqartugut, angutit inatsisitigut meeqami akisussaaffiginnginnissaanik periarfissillugit, inissisimaffik tamanut iluaqutaanngitsumut pinngitsaalineqannginnissaat anguniarlugu. Eqqaariikkattulli; pisinnaatitaaffik naassaangitsumut atuutissangilaq.

Kissaatiginngisamik naartulertarnerit ikilisarsinnaavagut aammalu ataqatigiissumik anguniagaqarluta meeqqap inunngornissaa tamanit kissaatigineqartumik. Qularinngilluinnarpara meeqqamut pitsaasumik kinguneqassasoq.

Taava inatsisitigut ataataqannginnermut apeqqut pinngussaaq. Misigissuseq aamma taanna meeqqat ulluinnarni inuuneranni annertoorujussuuvoq. Pisinnaatitaaffiit aamma taakku piupput illersortariaqakkagut. Meeraq inunngorsimaneq meeqqap nammineerluni pisuussutigingisaannassavaa. Inatsisitigut ataataqanngitsut amerliartunnginnissaat anguniarlugu oqallinneq una iluaqutaasinnaavoq, suiaaqatigiittunik iluaqataqarsinnaaneq ullutsinni ammanerulernikummat.

Ilisimalluinnarpara sammisaq oqimaatsuummat, inuup ataasiakkaap iliuusaannik ilusilersueqataanerulluni. Taamaattumik sammisap oqallisiginera ataqqinnittumik pisariaqarpoq, piviusorsiortumik, paasinnittumik allallu isumaannik naaperiasinnaasumik, inuit kissaatiginngisaminnik angajoqqaanngorsimasup misigisaat inuiaqatigiillu attortisimasarnerat pisarmat. Misigissusernut tunngavoq – kisiannili pisariaqartoq – pingaartitanik oqallinneq meerartaarnermi inuup ataatsip qanoq akisussaaffimmik tigusinnaaneramik siunertalik. Iliuuseqanngikkutta inuiaqatigiittut akiligassarput annertusiartortoq pitsaanngitsumik tamatsinnut kinguneqartuassaaq. Uani aamma apeqqut pinngussammat meeqqat toqqissisimaneq aammalu meeraarnikkut aningaasatigut inissisimaneq kiap akisussaaffik tigussaneraa, sammisamut apeqqutit imaasiallaannagassaangitsunut taputartuissammata.

Tamassi ataqqeqatigiittumik oqallilluarnissassinnik kissaappassi.

² § 37 nr. 22/2022 apeqquteqaammut akissut